

ธรรมานาคาส์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

“คาถาพระสุนทริวาณิ”

คำที่เรียกว่า “คาถาพระสุนทริวาณิ” นี้ เรียกตามที่มีผู้เรียกกันทั่วไป ข้อความที่เป็นคาถามีดังนี้ --

.....

เขียนแบบบาลี:

มุนินทวทนมโพช-.....คพภสมภวสุนทร
สรณ ปาณิน วาณิ.....มยห ปณยตมมณ.

.....

เขียนแบบคำอ่าน:

**มุนินทวะทะนัมโพชะ-.....คัพพะสัมภะวะสุนทริ
สระณัง ปาณินัง วาณิ.....มัหัง ปิณะยะตัมมะนัง.**

.....

**“คาถาพระสุนทรีวาณิ” นี้ เป็นบทปณามคาถาในคัมภีร์
สุโฆธาสังการ ขอนำคำแปลและคำอธิบายของท่านอาจารย์
นาวาอากาศเอก แยม ประพัฒน์ทอง มาเสนอไว้ในที่นี้ ดังนี้ --**

.....

ปณามคาถา

**๑ มุนินทวทนมุโพช-.....คพุกสมภวสุนทริ
สรณัง ปาณินัง วาณิ.....มยหัง ปิณยตมมณัง.**

**พระวาณิ คือพระสัทธรรมอันงดงาม สมภพในห้องแห่ง
บงกช กล่าวคือพระโอษฐ์ของพระจอมมุนี เป็นที่พึงแห่งปาณ
ชาติทั้งหลาย โปรดยั้งใจของข้าพระองค์ให้เอิบอิม เทอญ.**

**อธิบาย: คาถาประณามของคัมภีร์สุโฆธาสังการนี้ แปรก
จากคัมภีร์อื่น คือ ไม่ประณามพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์เจ้า
พูดถึงแต่พระธรรมเจ้าเท่านั้น ท่านผู้ขยายความพระคัมภีร์
กล่าวว่า ทั้งนี้เพราะท่านผู้รจนามีความมุ่งหมายที่จะรจนาค
คัมภีร์อสังการ อันเป็นเหตุแห่งความเอิบอิมใจ ซึ่งจะบังเกิด**

อย่างสมบูรณ์ ต้องมีพระสัทธรรม กล่าวคือพระปริยัติ อันอาศัย
โลกุตระธรรมเป็นอารมณ์ จึงกล่าวประมาณพระธรรมรัตน์ แต่
ความเลื่อมใสในพระธรรมเจ้านั้น ก็ยอมสำเร็จแม้ใน
พระพุทธเจ้าและพระสงฆ์เจ้า เพราะไม่พรากรกันได้ ฉะนั้นจึง
เป็นอันว่าท่านผู้รจนาได้แสดงการประมาณพระรัตนตรัยด้วย
อรรถพฤติ

อนึ่ง ท่านผู้รจนาได้เปล่งจินตนาการของท่าน ซึ่งเปี่ยม
ด้วยความเลื่อมใสในพระสัทธรรม ออกมาเป็นภาพแห่งนางฟ้า
คือ พระวาทนี อันเป็นนามหนึ่งของพระสุรัสวดี เทพเจ้าประจำ
วาทา เป็นผู้ดงาม ยังผลที่ปรารถนาทั้งปวงให้สำเร็จ นี่เป็น
เรื่องที่น่าสนใจกันอยู่ในโลก เช่นอย่างที่ไทยเราก็มีสำนวนพูด
อยู่ว่า “พูดดีเป็นเงินเป็นทอง” ก็เท่ากับผู้ที่พูดดีนี้มีเทพเจ้า
ประจำลิ้นของตน แต่จินตนาการของท่านผู้รจนา คัมภีร์นี้
แสดงออกเป็นภาพพจน์ที่ว่า “พระวาทนี คือพระสัทธรรมอัน
ดงาม สมภพในห้องแห่งบงกช กล่าวคือพระโอษฐ์ของพระ
จอมมุนี” เป็นการยกสิ่งที่เป็นอรุปขึ้นกล่าวในสิ่งที่เป็นรูป และ
แสดงว่าพระวาทนีที่สมภพในห้องแห่งบงกชคือพระโอษฐ์ของ
พระพุทธเจ้าเท่านั้น เป็นที่พึงของปวงชาติทั้งหลายได้

ภาพพระวาทนีนี้ ต่อมา สมเด็จพระวันรัต แแดง วัดสุทัศน์ ได้
ให้ช่างเขียนเป็นภาพเทพธิดานั่งขัดสมาธิในดอกบัว หัตถ์ขวา
ยกในท่ากวัก หัตถ์ซ้ายวางที่ตัก มีดวงแก้ววางอยู่ ท่านองจะ
เรียกให้มาชม ให้มารับแก้ว คือ พระธรรม ต่อมา
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ เจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช
ได้ทรงรับสั่งให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ ทรงเขียนเป็น
ภาพท่านองนั้น เพื่อประดิษฐานที่โรงเรียนมัธยมวัดเบญจม
บพิตร จะอยู่ตรงไหนไม่ทราบ ภาพนี้มีพระราชดำรัสเรียกว่า

“เอหิภัสสิโก” เป็นพระคุณบทของพระธรรมบทหนึ่ง แปลว่า “เขิญมาได้”

**นอกจากนี้ ในทางวิทยาคมถือว่า คาถานี้ผู้ใดส่งวัยาย
เนื่องๆ จะอุดมด้วยลาภผล ดังนี้.**

อ้างอิง : พระคัมภีร์สุโขธาลังการ นาวาอากาศเอก แย้ม ประพัฒน์
ทอง แผลและอธิบาย. พิมพ์ครั้งที่ ๒ ในงานบำเพ็ญกุศลฉลองอายุ ๖๐ ปี นาวา
อากาศเอก แย้ม ประพัฒน์ทอง, ธันวาคม ๒๕๑๒

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ